

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A Nyírturái-legelő (HUHN20065) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

2014

Ügyfél

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner

BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület.

Vezető szakmai koordinátor

Dr. Magura Tibor

Szakmai koordinátor

Molnár Attila
Olajos Péter

Vezető természettudományi szakértő

Dr. Müller Zoltán

Vezető agrárgazdálkodási szakértő

Tóth Sándor

Közreműködő szakértők

Dr. Forgács Zoltán
Juhász Krisztina
Hauberger Júlia
Dr. Ködöböcz Viktor
Lukács Attila
Zsigó Krisztina

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2014

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv	5
1. A terület azonosító adatai	6
1.1. Név	6
1.2. Azonosító kód	6
1.3. Kiterjedés	6
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	6
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások	6
2. Veszélyeztető tényezők	8
3. Kezelési feladatok meghatározása	9
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	9
3.2. Kezelési javaslatok	9
3.2.1. Élőhelyek kezelése	9
3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés	19
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	19
3.2.4. Kutatás, monitorozás	19
3.2.5. Mellékletek	20
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	21
3.3.1. Agrártámogatások	21
3.3.2. Pályázatok	23
3.3.3. Egyéb	23
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	24
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	24
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	24
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	28
II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció	29
1. A tervezési terület alapállapot jellemzése	30
1.1. Környezeti adottságok	30
1.1.1. Éghajlati adottságok	30
1.1.2. Vízrajzi adottságok	30
1.1.3. Talajtani adottságok	30
1.2. Természeti adottságok	30
1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek	32
1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok	33
1.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok	33
1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok	35
1.3. Területhasználat	35
1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás	35
1.3.2. Tulajdoni viszonyok	35
1.3.3. Területhasználat és kezelés	35
2. Felhasznált irodalom	38
3. Térképek	39

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Nyírturai-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20065
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	28,87 ha
--------------------------------	----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 6260* – Pannon homoki gyepek
- * kiemelt jelentőségű élőhely

1.4.2. Jelölő fajok

- Ürge (*Spermophilus citellus*)
- Magyar futrinka (*Carabus hungaricus*)

1.5. Érintett települések

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Nyírtura

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A tervezési terület az Országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezetének (100%) része.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területre természetvédelmi kezelési terv nem vonatkozik.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye közgyűlésének 19/2011 (XII.1.) önkormányzati rendelete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési terve elfogadásáról

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A tervezési területen üzemtervezett erdő nem található.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

I/5. Szabolcs-Szatmár-beregi apróvadás körzet vadgazdálkodási terve. **Érvényes:** 2014-ig. (Készítését az Országos Vadgazdálkodási Adattár koordinálta.)

Nyírségi Trófea Vadásztársaság, Kótaj (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-851910-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve. **Érvényes:** 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

Halgazdálkodási terv a területre vonatkozóan nem áll rendelkezésre.

1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

Lónyai-főcsatorna alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve – Közreadta a FETIKÖVIZIG és a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság. Esedékes felülvizsgálat éve: 2015

1.7.7. Egyéb tervek

Egyéb terv a tervezési területre nem vonatkozik.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra gyakorol hatást
A04.03	Pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	H	100	6260*– Pannon homoki gyepek: A legeltetés lenne az optimális, elmaradása (csekély számú legelő marha) miatt súlyos gyomosodás és cserjésedés lép fel. Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>). Az élőhely beszűkülését eredményezi.
I01	Idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	60	6260* – Pannon homoki gyepek: A selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) mellett a kanadai aranyvessző (<i>Solidago canadensis</i>) fertőzi súlyos mértékben a terület. Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>): a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) térhódítása csökkenti az életterét. Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>). Az élőhely beszűkülését eredményezi, az inváziós fajok- uralta területek már nem alkalmasak a faj számára.
I02	Problémát jelentő őshonos fajok	H	40	6260* – Pannon homoki gyepek: Elsősorban cserjésedés, galagonyával. Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>). Az élőhely beszűkülését eredményezi, a cserje uralta területek már nem alkalmasak a faj számára.
Kód	A területre kívülről ható veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra gyakorol hatást?
I01	Idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	20	6260* – Pannon homoki gyepek, Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>): A területet körbevevő akácok felől az akác kismértékű terjeszkedése, esetleg az ott jellemző nitrofitá gyomokkal egyetemben.
Kód	Jövőbeli valószínűsíthető veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra gyakorol hatást?
I01	Idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	60	6260* – Pannon homoki gyepek, Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>): A folyamat kiteljesedése várható. Ennek során a széleken akácosodás is felléphet.
I02	Problémát jelentő őshonos fajok	H	40	6260* – Pannon homoki gyepek: Elsősorban cserjésedés, galagonyával. Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>).A folyamat kiteljesedése várható.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Nyírturai-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain találhatók.

A természetvédelmi célállapot:

A Natura 2000 területen a célállapot, hogy a jelölő közösségi jelentőségű élőhelyek, a 6260* kódú „pannon homoki gyepek” legalább az alapállapot felmérés során tapasztalt nagyságban, karakterüket megőrizve, a területen található természetes, egyéb élőhelyeket is magában foglaló mozaik formájában, az azokat fenntartó gazdálkodás keretében fennmaradjanak.

A terület élőhelyei maradjanak olyan állapotban, hogy a közösségi jelentőségű fajok – magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), ürge (*Spermophilus citellus*) - számára alkalmas élőhelyül szolgáljanak hosszú távon is.

A megjelölt prioritások szerinti célállapot megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen, különös tekintettel az ott előforduló, jelentős értéket képviselő védett fajok igényeire.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A homoki gyepeken a gyalogakác és a selyemkóró, illetve egyéb inváziós növényfajok terjedésének megakadályozása.
- Ellenőrzött, természetvédelmi kezelésnek megfelelő legeltetés elősegítése, az esetleg szükséges kíméleti területek kijelölésével, túllegeltetés megakadályozása.
- Fokozott ellenőrzés a gyepet károsító tevékenységek (telephely illegális bővítése, beszántás, gépjárműves közlekedés) megakadályozására.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési és részben az élőhelyrekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységek (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). Az egyes kezelési egységekre nem vonatkoztatható élőhelyrekonstrukciós, fajvédelmi, kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.2. - 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE)

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat. A 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint

ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programon keresztül, önkéntes vállalat formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A Nyírturai-legelő Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 7 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5 mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2013-ban tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat, pl. szántó, csatorna határ követő egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetők. A kezelések, beavatkozások gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekintő, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

KE-1 kezelési egység

(1) Meghatározása: A tervezési terület legkevesébbé gyomos homoki gyepei, homoki legelői, melyek további legeltetés mellett, egyéb beavatkozás nélkül is fenntarthatók. A jelölő fajnak minősülő ürge (*Spermophilus citellus*) túlnyomó része itt él. Az ugyancsak jelölő magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) is előfordul. Mivel itt fordulnak elő a legjobb állapotú 6260* kódú, „Pannon homoki gyepek” megnevezésű jelölő élőhelyek is, a tervezési területet jelölő értékek többsége itt koncentrálódik.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): homoki sztyeprétek-jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (H5bxOC), száraz-félszáraz gyepek - homoki sztyeprétek - galagonyás-kökényes cserjések (H5bxOCxP2b)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC)
- Natura 2000 élőhelyek: Pannon homoki gyepek (6260*)

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

GY01	-	Felülvetés nem megengedett.
GY02	-	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	-	Fogasolás nem megengedett.
GY10	-	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	-	Hengerezés nem megengedett.
GY12	-	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY14	-	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	-	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY18	-	Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás.
GY40	-	Legeltetési sűrűség 0,2-0,4 állategység/ha.
GY116	-	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merült fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési javaslatok indoklása

A kezelés során elsődleges szempont a homoki gyepek megfelelő állapotban tartása, másfelől az ürge állományának megőrzése, lehetőség szerinti növelése. Jelenleg szarvasmarhával legeltetik, ez az állatfaj is jó, de a legeltetési sűrűség pillanatnyilag elégtelen. Nyugat felől mérsékeltén gyomos száraz-félszáraz gyepekkel szomszédos (KE-3 kezelési egység), ahonnan az agresszív gyomnövények terjeszkedése legeltetés híján nem zárható ki. Másfelől, a homoki gyepek legoptimálisabb természetvédelmi kezelése hosszú távon a szarvasmarhával történő mérsékelt legeltetés, mely lehetőség szerint térben és időben változatos módon valósul meg. Ide értendő az esetleges pihenőhelyek váltogatása, a jószág-sűrűség változtatása a GY40 önkéntes előírás intervallumán belül, az adott részterület meglegeltetésének időszaka az adott évben (pl. az egyik évben kihajtáskor, a következőben nyár közepén, azt követően nyárelőn és így tovább).

KE-2 kezelési egység

(1) Meghatározása: A tervezési terület alacsonyabban elhelyezkedő, nem gyomos térszínei, üde gyepek és mocsárrétek. További legeltetés mellett, egyéb beavatkozás nélkül is fenntarthatók. Rajtuk a területet jelölő élőhely nincs, a jelölő fajok – különösen aszályos időszakokban – ideiglenesen használhatják.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): mocsárrétek (D34), jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), jellegtelen üde gyepek (OB)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem zsombékoló magassárrétek (B5)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

GY01	-	Felülvetés nem megengedett.
GY02	-	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	-	Fogasolás nem megengedett.
GY10	-	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	-	Hengerezés nem megengedett.
GY12	-	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY14	-	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	-	Tűzpászták létesítése nem megengedett.
GY18	-	Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás.
GY41	-	Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha.
GY67	-	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék
GY116	-	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merült fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A KE-1-nél már ismertetett, változatos gyephasználat esetén, kedvező (aszályos) években a magyar futrinka és ürge számára is ideiglenes élőhelyként jön számításba, ami metapopuláció-dinamikai szempontból pozitív hatású, az aktuális évi szaporulatot is növelheti ideiglenes élőhely-foglalással.

KE-3 kezelési egység

(1) Meghatározása: A tervezési terület alacsonyabban elhelyezkedő, gyomosodó félszáraz és üde gyepei és mocsárrétjei. További legeltetés mellett, egyéb beavatkozás nélkül nem tarthatók fenn, a rajtuk élő özönnövények irtásához már további beavatkozás szükséges. A legveszélyesebb fajok az aranyvessző (*Solidago canadensis*), másodsorban a selyemkóró (*Asclepias syriaca*). Kevés ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) is van. Mindezek jelenléte miatt élőhelyrekonstrukció szükséges.

Rajtuk a területet jelölő élőhely nincs, a jelölő fajok – különösen aszályos időszakokban – ideiglenesen használhatják. A szárazabb helyeken a magyar futrinkának (*Carabus hungaricus*) valószínűsíthető, állandó előfordulása van, ugyanott kisebb mennyiségben ürge (*Spermophilus citellus*) is él.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen üde gyepek-jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OBxOC), jellegtelen üde gyepek (OB)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem zsombékoló magassásrétek (B5)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

GY01	-	Felülvetés nem megengedett.
GY02	-	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	-	Fogasolás nem megengedett.
GY10	-	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	-	Hengerezés nem megengedett.
GY12	-	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY14	-	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	-	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY41	-	Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha.
GY67	-	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék
GY68	-	Legeltethető állatfaj: juh.
GY116	-	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.
GY105	-	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY118	-	Élőhelyrekonstrukció

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kóros növéssű gyomok (aranyvessző, selyemkóró) szárazúzása a legeltetési szezon előtt mindenféleképpen kívánatos lenne. Vegyszeres irtás nem jöhet számításba, mert a kezelési egységben nagy területen, a védett sokvirágú habszegfű (*Silene multiflora*) nagyon jelentős állománya keveredik a gyomvegetációba. Néhány (2-3) évig a gypalkotó növényfajok között

válogatni kevésbé képes birkával történő legeltetést célszerű előtérbe helyezni a marhával való legeltetés helyett. A kezelési egységhez tartozó területeket a legeltetési szezon elején rendszeresen meg kellene járatni, hogy a még zsenge gyomnövényeket a legelő állatok lerágják. A legeltetési szezon végén szükség esetén tisztító kaszálással kell előkészíteni a növényzet megfelelő állapotát a következő tavaszi legeltetéshez.

A területen az ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) bokrait egyedileg ugyancsak szükséges kivágni, az ezen a legelőn látványos terjeszkedési hajlama miatt.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Ha a terület gyomosodása megszűnne, vagy legalább jelentősen mérséklődne, a KE-2 kezelési egységhez hasonlóan, ideiglenes élőhelyként funkcionálna mindkét jelölő faj számára. Az OC besorolású (ld. vegetációtérkép) foltok mindkét faj állandó élőhelyei, ezek élőhelyi minősége javulna, azokon a jelenleginél sokkal jelentősebb állományban telepedhetnének meg illetve maradhatnának fenn.

Ugyanakkor, a KE-1 és KE-2 kezelési egységekkel szomszédos sávokban az innen származó inváziós növények gyomosíthatják a még nélküli legelőrészeket, ami a KE-1 kezelési egység esetén még a jelölő élőhely károsodását is eredményezné.

KE-4 kezelési egység

(1) Meghatározása: A tervezési terület selyemkóróval (*Asclepias syriaca*) súlyosan fertőzött, félszáraz gyepei, köztes magasságban. Jelenlegi állapotukban nem legeltethetők, egyéb beavatkozás nélkül további, végleges leromlásuk nem állítható meg. Az itt élő özönnövények irtásához már további beavatkozás, élőhelyrekonstrukció szükséges.

A területet jelölő élőhely nincs, a jelölő fajok – különösen aszályos időszakokban – ideiglenesen használhatják. A súlyosan gyomos állapot ellenére is a magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) bizonyított, állandó előfordulása van, és kisebb mennyiségben ürge (*Spermophilus citellus*) is él.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen üde gyepek-), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OBxOC), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC)

- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

GY01	-	Felülvetés nem megengedett.
GY02	-	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	-	Fogasolás nem megengedett.
GY10	-	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	-	Hengerezés nem megengedett.
GY12	-	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY14	-	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	-	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY41	-	Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha.
GY67	-	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék
GY68	-	Legeltethető állatfaj: juh.
GY105	-	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY116	-	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.
GY118	-	Élőhelyrekonstrukció

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó területeket a legeltetési szezon elején rendszeresen meg kellene járatni, hogy a még zsenge gyomnövényeket a legelő állatok lerágják. A legeltetési szezon végén szükség esetén tisztító kaszálással kell előkészíteni a növényzet megfelelő állapotát a következő tavaszi legeltetéshez.

A kórós növesű gyomok, de különösen a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) szárzúzása a legeltetési szezon előtt mindenféleképpen kívánatos lenne a vegyszeres irtás kizárásával, mert a kezelési egységben nagy területen megtalálható a védett sokvirágú habszegfű (*Silene multiflora*). Néhány (2-4) évig a gypalkotó növényfajok között válogatni kevésbé képes birkával történő legeltetést célszerű előtérbe helyezni a marhával való legeltetés helyett.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Ha a terület gyomosodása megszűnne, vagy legalább jelentősen mérséklődne, a KE-2 kezelési egységhez hasonlóan, ideiglenes élőhelyként funkcionálna mindkét jelölő faj számára. AZ OC besorolású (ld. vegetációtérkép) foltok mindkét faj állandó élőhelyei, ezek élőhelyi minősége javulna, azokon a jelenleginél sokkal jelentősebb állományban telepedhetnének meg illetve maradhatnának fenn.

Ugyanakkor, a KE-2 kezelési egységekkel szomszédos sávokban az innen származó inváziós növények gyomosíthatják a még anélküli legelőrészeket. A KE-1 kezelési egységek esetén a selyemkóró szélel történő terjesztése okozhat gondokat (a talaj magbankjában halmozza a selyemkóró-terméseket), ami a jelölő élőhely károsodását is eredményezné, illetve eredményezi jelenleg.

KE-5 kezelési egység

(1) Meghatározása: A tervezési terület elbokrosodott, korábbi legelői. A bokorfélék borítása 40-90 % között változik. A domináns bokorféle az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), másodsorban az ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*). Kisebb mennyiségben a tervezési terület jellemző lágyszárú inváziós növényei, az aranyvessző (*Solidago canadensis*) és a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) is jelen vannak. Jelenlegi állapotukban csak kis részük legeltethető (ide szívesen be is jár a szarvasmarha), egyéb beavatkozás nélkül további, végleges leromlásuk nem állítható meg. Az itt élő özönnövények irtásához már további beavatkozás, élőhelyrekonstrukció szükséges.

A területet jelölő élőhely nincs, a jelölő fajok használhatják. A súlyosan becserjésedett állapot ellenére is valószínű mind a magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), mind az ürge (*Spermophilus citellus*) kisebb mennyiségű jelenléte.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

GY01	-	Felülvetés nem megengedett.
GY02	-	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	-	Fogasolás nem megengedett.
GY10	-	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	-	Hengerezés nem megengedett.
GY12	-	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY14	-	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	-	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY41	-	Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha.
GY67	-	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék
GY68	-	Legeltethető állatfaj: juh.
GY116	-	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.
GY118	-	Élőhelyrekonstrukció

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Minél hamarabb fel kellene számolni a cserjék nagy részét. Néhány galagonyabokor meghagyható, de az ezüstfát maradéktalanul ki kellene irtani. Ehhez a nagyobb példányok kivágása és a kisebbek szárazúzása lenne szükséges. A nagyobb példányokat a sarjképződés ellen kontaktvegyszerrel is jó lenne kezelni, pontszerű vegyszerezéssel, kézi munkával.

Néhány (2-4) évig a gypalkotó növényfajok között válogatni kevésbé képes birkával történő

legeltetést célszerű előtérbe helyezni a marhával való legeltetés helyett, ez azonban kevésbé fontos itt, mint a KE-3 és KE-4 kezelési egységeknél, mert – szerencsére – még jóval nagyobb a legelőalkotó pázsitfűvek részesedése. A kezelési egységhez tartozó területeket a legeltetési szezon elején rendszeresen meg kellene járítani, hogy a még zsege cserjehajtásokat a legelő állatok lerágják. A legeltetési szezon végén, szükség esetén tisztító kaszással (ha sok a tuskómaradvány, akkor inkább szárzúzással) kell előkészíteni a növényzet megfelelő állapotát a következő tavaszi legeltetéshez.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Ha a terület becserjésedése megszűnne, vagy legalább jelentősen mérséklődne, a KE-1 és KE-2 kezelési egységekhez hasonló növényzet állandósulhatna. Ez részben a pannon homoki gyepek (6260*) jelölő élőhely területi arányának növekedését jelentené, részben a két jelölő faj potenciális élőhelyének növekedését.

Ugyanakkor a szomszédos kezelési egységek az innen szaporodó cserjékkel nőhetnek be, ami azok jobb állapotú élőhelyeit teszi tönkre. A KE-1 kezelési egység területeivel szomszédosan ez a jelölő élőhely területi arányának csökkenését eredményezi.

KE-6 kezelési egység

(1) Meghatározása: Elsősorban a tervezési terület szélein, de azon belül elhelyezkedő akácosok, melyek gyakran, kis mértékben homoki gyep fragmentumokkal keverednek. A jelölő magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) élőhelyeit képezhetik a nem zárt akácállományokba tagolódó homoki gyepfoltok.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): akácültetvények (S1), homoki sztyeprétek-jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (H5bxOC)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC)
- Natura 2000 élőhelyek: pannon homoki gyepek (6260)

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység meghatározó fás élőhelytípusaira nincsenek. A kis arányban még jelen levő gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- GY41 - Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha.
- GY67 - Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék
- GY116 - A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.
- E12 - A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása
- E69 - A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merült fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Célszerű fenntartani a ligetes szegélyt a legelő felől. Ezt szolgálhatja a mérsékelt legeltetés a szomszédos gyepek felől.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Mint a magyar futrinka nem elhanyagolható élőhelyei, az akácosokba tagolódó gyepfoltok fenntartása mindenképpen javasolható. Az akác terjeszkedési hajlama a legkülönbözőbb vízellátottságú homoki gyepeken gyakori, különösen, ha azok akácosokkal szomszédosak. Emiatt, a kezelési egységgel szomszédos jelölő élőhelyekre veszélyforrást jelenthet, aminek az elhárítására ugyancsak törekedni kell.

KE-7 kezelési egység

(1) Meghatározása: A tervezési terület déli részén levő mély fekvésű, mocsaras terület. Siskanáddal (*Calamagrostis epigeios*) és héjakút mácsonyával (*Dipsacus laciniatus*) enyhén gyomosodik, magassásrétek és fűfélék uralta rétek mozaikja. Jelen állapotában nem használják.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), mocsárrétek (D34), nem zsombékoló magassásrétek (B5)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- GY18 - Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás.
- GY39 - Legeltetési sűrűség 0,1-0,2 állategység/ha.
- GY67 - Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék
- GY116 - A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merült fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A siskánád előretörésének és a posványásosok elnádásodásának megakadályozása érdekében kíméletes, marhával történő legeltetés indokolt, ami a változatos mocsári élőhelyeket legalább a jelenlegi állapotukban képes fenntartani.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1. fejezetben, az kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja (lásd a KE-3, KE-4 és KE-5 kezelési egységeket).

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen ürge monitorozása nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelytérképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2013-ban készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2013-as felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A jelölő élőhelyek monitorozására javasolható 10-12 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése. Javasolt a jelölő élőhelyek (6260* – Pannon homoki gyepek) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a

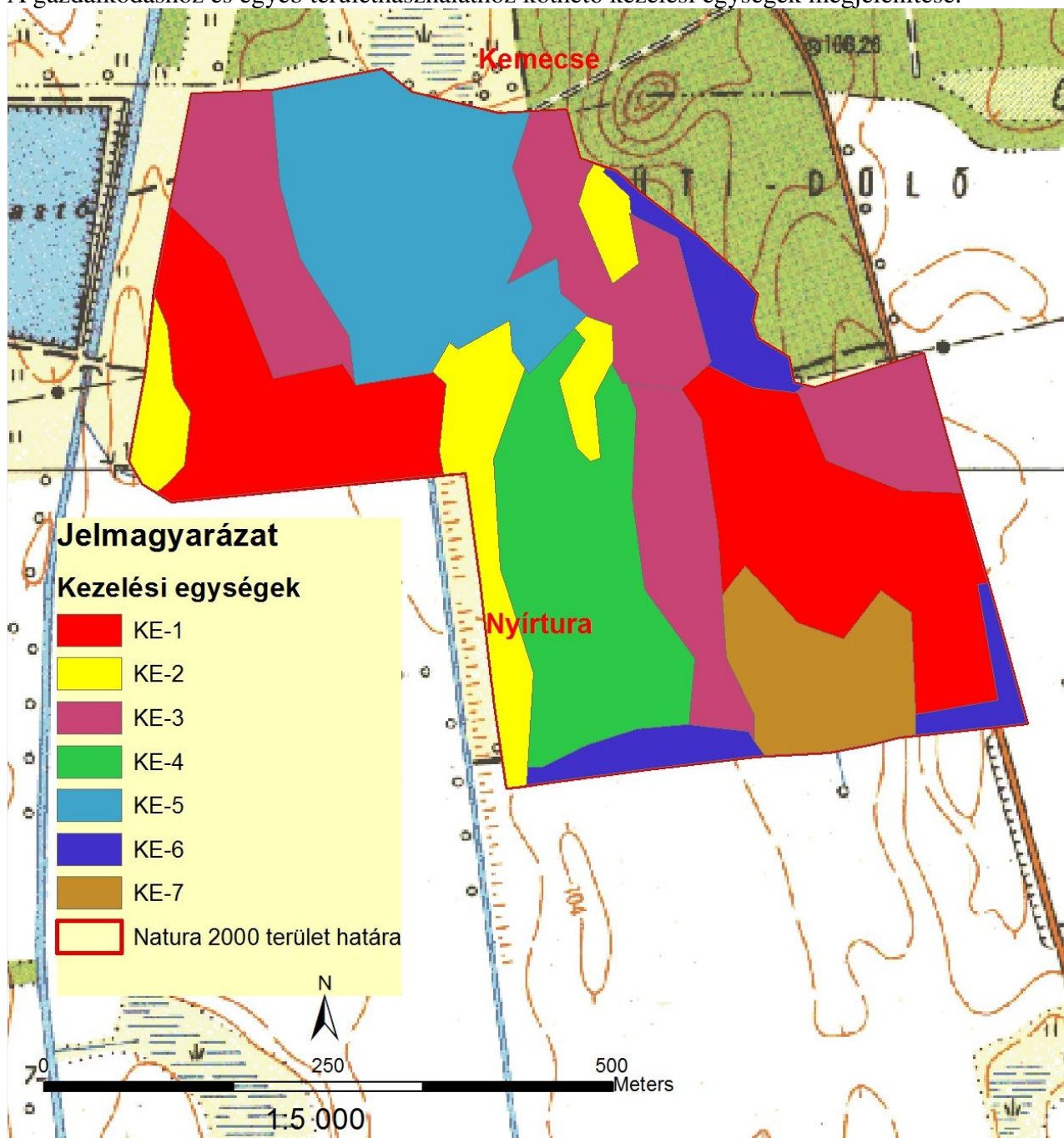
közösségi jelentőségű gyepekre vonatkozó módszertan.

Az ürge (*Spermophilus citellus*) monitorozását standard NBmR módszer szerinti (lyukszámláson alapuló) relatív sűrűségbecsléssel indokolt megvalósítani.

A magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) esetében, mivel élőhelyeik viszonylag konzervatívak és változásuk jól nyomon követhető, továbbá szakszerű monitorozásuk viszonylag eszköz- és időigényes, az NBmR protokoll szerint 10 évente, az élőhelytérképezéssel lehetőleg azonos ciklusokban végzett monitorozás javasolható.

3.2.5. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek megjelenítése.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Nyírturai legelő (HUHN20065) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

Ezen túl a terület az országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezetének része is egyben (ld. 1.6. fejezet).

A tervezési terület mintegy 2/3 részben magántulajdonban és 1/3 részben önkormányzati tulajdonban van.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer alapján a Nyírturai-legelő kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület Nyírtura közigazgatási területét érintve egyetlen fizikai blokkban (T2V8Q-V-11) található. A fizikai blokk területnagyságának megközelítőleg 95 %-a mezőgazdaságilag támogatható területre esik, melyre agrártámogatás igényelhető.

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS)

A támogatás mértékéről évente az agrártámogatásokért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008.(IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszereit tartalmazza.

Agrár- környezetgazdálkodási támogatás (AKG)

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit az agrártámogatásokért felelős miniszter által kiadott miniszteri rendelet szabályoz. Az elérhető támogatás mértéke az extenzív gyepgazdálkodás célprogramban legeltetési hasznosítás esetén 77 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg, kaszálós hasznosítás esetén 40 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg. Ökológiai gyepgazdálkodás célprogramban legeltetési hasznosítás esetén 85 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg, kaszálós hasznosítás esetén 48 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg érhető el.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékeként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

Tekintettel arra, hogy a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján földhasználati előírások vannak hatályban a gyepterületekre vonatkozóan, a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz területalapú, kompenzációs támogatás vehető igénybe, melynek értéke 38 EUR/ha évente.

Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások

Az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok közül az ország egész területén (a támogatható területeken) igénybe vehető *horizontális* szántóföldi, gyepegazdálkodási és ültetvény célprogramok érhetők el.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások

Támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gye- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés. Látható azonban, hogy jelenleg nincsen hatályban egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (láprét) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés. Ebből adódóan ezekre a területekre csupán az egyéb földhasználati korlátozások (nitrát területekre, védett területekre vonatkozó) vannak érvényben, speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések nincsenek.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyepek természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak (egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek). A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak.

A Nyírturai-legelő fenntartási tervének tanulságai alapján az agrártámogatási rendszer módosításával, bővítésével, kiegészítésével kapcsolatban a javaslatok két szintre bontva képzelhetők el:

Kötelező szint: A terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében szükséges tevékenységek, amelyeket minden Natura 2000 földhasználóra kötelező érvényűen szükséges érvénybe léptetni. Ez a kötelező földhasználati szabályok kibővítésével, illetve a meglévő szabályok módosításával/összehangolásával, és a hozzájuk kapcsolódó kompenzációs kifizetések megváltoztatásával léptethető életbe. A Nyírturai-legelő Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a

körbe illeszthető eszközök a következő:

- A Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásai jelenleg kötelező érvénnyel, 5-10% között határozzák meg a kaszálással hasznosított gyepek esetében a kaszálatlanul hagyandó terület nagyságát. Javasolható a jelenlegi szabályozás módosításával a kaszálatlanul hagyott terület nagyságának tágabb határok közötti meghatározása.

Önkéntes szint: A terület természeti állapotának javítását szolgáló eszközök, amelyek az egyes területek, kezelési egységek sajátosságainak megfelelően önkéntes vállalat alapján ösztönzik a területhasználat az élőhelyek állapotának javítására, a közösségi jelentőségű fajok populációinak erősítésére. Ezek az eszközök ilyen értelemben átmenetet mutatnak az élőhelyfejlesztési-élőhelyrekonstrukciós támogatások irányába, de nem jelentenek olyan mértékű beavatkozást, ami kifejezetten nagy beruházási igényűek. A Nyírturai-legelő Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

- A gyepeként nem hasznosítható vizes élőhelyek (mocsarak, lápok) területén a cserjésedés, fásodás meghatározott (de az egyes területekre differenciált mértékű) visszaszorítását szolgáló eszközök.
- Ürge élőhelyeken vagy potenciális ürge élőhelyeken a kaszáló használatról legelő használatra való váltást szolgáló eszközök.

A jelenlegi támogatási rendszer nem teszi érdekeltté a gazdálkodókat a nem hasznosított mezőgazdasági területek megőrzésében, hanem jellemzően azok eltüntetésére ösztönöz.

Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepterületek gazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatos pályázat nincs folyamatban, sem tervezési fázisban.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Kifejtve a 3.4.2. pont alatti táblázatban, összevontan a kommunikáció címzettjeivel.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

<i>Felhasznált kommunikációs eszközök:</i>	<i>A kommunikáció címzettjei:</i>	<i>Időpont, helyszín</i>	<i>Egyéb információ</i>
a) terepbejárás	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2014.08.15. Nyírtura	Résztevők száma: 3
b) falufórum	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2014.08.15. Nyírtura	Résztevők száma: 6
c) önkormányzati közzététel	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2014. augusztus (Nyírtura)	Kifüggesztés darabszáma: 1
d) honlap	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2013.11.14 -tól folyamatosan	http://www.emisszio.hu/n2 + facebookon megosztva
e) érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok	2014. július és augusztus	Kiküldött levelek darabszáma: 64
f) sajtóesemény (sajtótájékoztató, sajtókonferencia)	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatokon) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2013.12.11. 2014.01.30. 2014.07.30.	10 sajtó-megjelenés

A társadalmi egyeztetés szervezése, lebonyolítása, tartalma és eredménye:

- Falufórum időpont és helyszín egyeztetés történt Nyírtura Község Önkormányzatával.
- A fenntartási terv letölthetővé vált és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációt végző szervezet honlapján.
- A fenntartási terv véleményezhetőségéről sajtótájékoztató került megrendezésre, melynek eredményeképpen 10 sajtómegjelenés történt (térsvégi televízió, térsvégi rádió, országos hetilap, megyei napilap, internetes hírportálok).
- Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról, a tervek véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és amennyiben az elérhetőség rendelkezésre állt, kiegészítő jelleggel e-mailben is) értesítésre került. Az értesítő levelek célcsoportok szerinti egyedi összeállítással kerültek kiküldésre (2014. július és augusztusfolyamán). A társadalmi egyeztetés során a hatóságoknak és egyéb államigazgatási szerveknek, valamint kezelőknek és egyéb érintetteknek küldött értesítő levelek tartalmazták a kommunikációt végző E-misszió Egyesület által tárgyidőszakban társadalmi egyeztetésre bocsátott összes Natura 2000 terület fenntartási terveinek véleményezhetőségére vonatkozó információkat (terület kód, név, érintett települések, véleményezési határidők stb.). A címzettek köre:
 - Érintett önkormányzatok (Nyírtura, 1 levél)
 - Natura 2000 támogatást 2011-2014 között igénybe vevő helyben élő gazdálkodók, továbbá a HNPI-től földterületeket bérlő gazdálkodók (1 levél).
 - Azon földrészletek helyben élő magán tulajdonosai, amelyek a tervezési területen belül érintettek a jelölő élőhelyeket és fajokat, valamint kiemelt természeti értéket és/vagy konfliktusforrást hordozó, természetvédelmi szempontból legfontosabbnak ítélt területrészekben (8 levél). (A területen tulajdonosként érintett önkormányzatok és a magyar állam vagyonkezelői külön levélben kerültek értesítésre.)
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal
 - Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal
 - Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
 - Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
 - Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
 - Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
 - Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
 - Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Építésügyi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal, Örökségvédelmi Osztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Tiszántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
- Tiszántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
- Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság
- Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Hajdú-Bihar Megyei Területi Iroda
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területi Iroda
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kirendeltség

- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Hajdú-Bihar megyei kirendeltség
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kirendeltség
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Igazgatóság
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar megyei Igazgatóság
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Igazgatóság
- Vadásztársaságok Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége
- Országos Magyar Vadászkamara Hajdú-Bihar megyei Területi Szervezete
- Hajdú-Bihar megyei Vadgazdálkodók és Vadászok Szövetsége
- Országos Magyar Vadászkamara Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Területi Szervezete
- Vadászok és Vadgazdálkodók Észak-Magyarországi Területi Szövetsége
- Magán Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége
- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Területfejlesztési és Költségvetési Főosztály
- Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Fejlesztési, Tervezési és stratégiai Osztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala, Terület és Vidékfejlesztési Osztály
- Észak-Alföldi Regionális Tanács
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Fejlesztési Ügynökség Kht.
- Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség (2 levél)
- Sporthorgász Egyesületek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége
- Hajdú-Bihar Megyei Horgászszervezetek Szövetsége
- Horgász Egyesületek Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szövetsége
- Erdészeti szakirányítók (19 levél)
- Agrárkamrai tanácsadók (128 levél)
- Falugazdász területi irodák (17 levél)
- Vadásztársaságok (83 levél)
- Vízgazdálkodási társulatok (19 levél)
- Horgász egyesületek (106 levél)
- Halászati hasznosítók (8 levél)
- NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.

- A meghirdetett időpontban és helyszínen megtartásra került a falufórum, melyről emlékeztető és fotódokumentáció készült. A fórumon 6 fő vett részt.
- A meghirdetett időpontban és helyszínen megtartásra került a terepbejárás, melyről jegyzőkönyv készült. A terepbejáráson 3 fő vett részt.
- Az érintett önkormányzat (Nyírtura) 2014. augusztusában kifüggesztette a fenntartási tervet.

A beérkezett véleményeket és észrevételeket összefoglaltuk és megküldtük a tervekészítőnek, valamint a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságnak.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Kommunikáció címzettje	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
Tulajdonosok, vagyongazdálkodók	igen (Osztatlan közös tulajdon problémái, a terület cserjésedése, gyomosodása)	fórumon megjelentek	nem	Fenntartási terv szempontjából nem releváns, illetve már eleve foglalkozott vele
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség	igen (Növénytelepítést a „Közutak tervezése” című ÚT 2-1.201. számú útügyi műszaki előírásban foglaltaknak megfelelően kell elvégezni. Vasút környezetében történő növénytelepítéskor 206/198. (XII.21.) KM rendelet, és a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 42/A § (1) bekezdésének betartása.)	levélben	nem	Fenntartási terv szempontjából nem releváns
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály	igen (A fenntartási tervnek igazodnia kell a 2009. évi XXXVII. törvény 112 § (3) bekezdés 2. pontja alapján kihirdetésre került erdőtervezési előírásaihoz, valamint az Országos Erdőállomány adatai és előírásaihoz.)	levélben	igen	A tervező a jogszabályokat és előírásokat figyelembe vette a készítés során.
Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	igen (A vízvisszatartás feltöltése és leeresztése megfelelően szabályozható zsilipes műtárgyon keresztül, esetenként tápcsatorna vagy leeresztő csatorna megépítése. A fokozott feliszapolódás miatt gyakrabban szükséges a csatornakeresztmetszék bővítése).	levélben, e-mailben	igen	Megalapozó dokumentáció, Vízgazdálkodási rész
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Igen (Ügyféli minőségében a fenntartási terv egy részét az Igazgatóság készítette)	Ügyfelek voltak, fórumon és terepbejáráson megjelentek, írásban javasoltak	igen	Ügyféli minőségében a fenntartási terv egy részét az Igazgatóság készítette